



## ADVIES<sup>1</sup> 2017/02 VAN DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN

De Voorzitter

Correspondent  
[sg@ibr-ire.be](mailto:sg@ibr-ire.be)

Onze referte  
MB/IVB/EV/edw

Uw referte

Datum  
02/03/2017

Geachte Confrater,

**Betreft: Van toepassing zijnde voorschriften op het commissarisverslag over het boekjaar 2016**

### **A. Context**

Ingevolge de publicatie van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, heeft het Instituut van de Bedrijfsrevisoren verschillende vragen gekregen omtrent de inwerkingtreding van de bepalingen inzake het commissarisverslag betreffende de boekjaren afgesloten op 31 december 2016.

### **B. Commissarisverslag over het boekjaar 2016<sup>2</sup>**

De Raad van het IBR verwijst naar het standpunt opgenomen in punt 2 van [Advies 2017/01](#) en wenst hij het volgende te verduidelijken voor wat de boekjaren afgesloten op 31 december 2016 betreft:

- Vooreerst zal het commissarisverslag uitgebracht over de boekjaren geopend tussen 1 januari 2016 en 16 juni 2016 en afgesloten op 31 december 2016 de vermeldingen bevatten zoals beschreven in het

---

<sup>1</sup> Via adviezen ontwikkelt het Instituut de rechtsleer inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (art. 31, §7 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren); enkel de normen en aanbevelingen zijn bindend.

<sup>2</sup> Voor een betere leesbaarheid beoogt onderhavig advies het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, maar er dient in aanmerking genomen te worden dat dit advies verwijst naar de afsluitingsdatum van elk boekjaar dat geopend werd tussen 1 januari en 16 juni 2016.



ontwerp van norm tot wijziging van de bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's) (artikel 144, eerste lid, 9° W. Venn. zoals gewijzigd door de wet van 18 december 2015 tot omzetting van de boekhoudrichtlijn<sup>3,4</sup>), zoals door de Raad van 26 augustus 2016 aangenomen; het gaat om de vermeldingen inzake de documenten beoogd door artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen, met inbegrip van de sociale balans.

Dit ontwerp van norm werd goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en ligt momenteel ter goedkeuring voor bij de minister van Economie. Ondanks het feit dat deze norm nog moet goedgekeurd worden door de minister van Economie opdat deze verplichtend van toepassing is, raadt de Raad van het IBR ten sterkste aan om rekening te houden met de bepalingen die hierin zijn opgenomen, aangezien deze de naleving van het Wetboek van vennootschappen inzake het commissarisverslag verzekeren<sup>5</sup>.

De voorbeeldverslagen die van toepassing zijn op de boekjaren geopend vanaf 1 januari 2016 (en vóór 17 juni 2016) en afgesloten op of voorafgaand 31 december 2016, zijn beschikbaar op de website van het IBR<sup>6</sup> alsook op de website van het ICCI<sup>7</sup>.

- Inzake de wijzigingen van de bepalingen inzake het commissarisverslag die werden aangebracht door de wet van 7 december 2016, stelt zich de vraag of de commissarisverslagen uitgebracht vanaf 1 januari 2017 reeds moeten beantwoorden aan de nieuwe vereisten die werden opgenomen in

<sup>3</sup> Wet van 18 december 2015 tot omzetting van Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad.

<sup>4</sup> Op te merken valt dat het artikel 144, eerste lid, 9° W. Venn. zoals gewijzigd door de wet van 18 december 2015 artikel 144, §1, 10° W. Venn. is geworden ingevolge de wet van 7 december 2016, die dit artikel eveneens heeft gewijzigd; deze laatste wijziging is van toepassing op de commissarisverslagen uitgebracht over de boekjaren geopend vanaf 17 juni 2016. Een vergelijking tussen beide versies wordt hierbij gevoegd.

<sup>5</sup> Op te merken valt dat het ontwerp van norm die de bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde ISA's voor een tweede keer wijzigt, dat werd voorgelegd aan openbare raadpleging van 30 januari 2017 tot en met 17 maart 2017, bij het beëindigen van de goedkeuringsprocedure, slechts van toepassing zal zijn op de boekjaren geopend vanaf 17 juni 2016.

<sup>6</sup> "Overzicht van de impact van wet- en regelgeving op de vorm en de inhoud van de commissarisverslagen", [https://www.ibr-ire.be/nl/regelgeving/normen\\_en\\_aanbevelingen/ontwerpen/Pages/Openbare-raadpleging-bijkomende-norm-herzien-bij-in-Belgie-van-toepassing-zijnde-ISAs.aspx](https://www.ibr-ire.be/nl/regelgeving/normen_en_aanbevelingen/ontwerpen/Pages/Openbare-raadpleging-bijkomende-norm-herzien-bij-in-Belgie-van-toepassing-zijnde-ISAs.aspx).

<sup>7</sup> <http://www.icci.be/nl/publicaties/Downloads/Pages/Commissarisverslagen.aspx>.



de wet van 7 december 2016, die, in toepassing van artikel 156, §1, in werking is getreden op 31 december 2016.

In dit kader benadrukt de Raad van het IBR dat hij deze vraag duidelijk gesteld heeft aan de minister van Economie en zijn kabinet vóór de stemming van de wet. De minister van Economie heeft terzake, bij de bespreking van het wetsontwerp in de Kamer, het volgende verklaard in het Verslag namens de Commissie voor het Bedrijfsleven (p. 5): *“Tot slot wenst de minister nog een laatste precisering te geven over het in werking treden van het ontwerp. Artikel 156 van het ontwerp bepaalt dat de Koning deze datum kan vaststellen, maar dat het ontwerp uiterlijk op 31 december 2016 in werking zal treden. **Het spreekt voor zich dat de bepalingen voor het verslag van de commissaris van toepassing zijn voor de audits die betrekking hebben op de eerste jaarrekeningen die starten op of na 17 juni 2016, zijnde de datum waarop de richtlijn omgezet moest zijn naar Belgisch recht**”*.

De Raad van het IBR neemt nota van deze verklaring van onze voorgedijminister die de inwerkingtreding van de wet toelicht: aldus zijn de nieuwe bepalingen betreffende het commissarisverslag voor de eerste keer van toepassing op de boekjaren geopend op 17 juni 2016 of later. Volgens deze verklaring, zijn de nieuwe bepalingen derhalve niet van toepassing op de boekjaren afgesloten op 31 december 2016<sup>8,9</sup>.

### **C. Verslag van niet-bevinding**

Wij vestigen uw aandacht op het nieuw artikel 143 van het Wetboek van vennootschappen inzake het verslag van niet-bevinding, dat stelt:

*“De commissarissen stellen naar aanleiding van de jaarrekening een omstandig schriftelijk verslag op. Met het oog daarop overhandigt het bestuursorgaan van de vennootschap hen de nodige stukken, en dit ten minste één maand of, bij de vennootschappen waarvan de aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een markt als bedoeld in artikel 4, vijftienveertig dagen vóór de geplande datum van de algemene vergadering.*

*Indien het bestuursorgaan in gebreke blijft om hen deze stukken binnen de wettelijke termijn, bedoeld in lid 1, te overhandigen, stellen de commissarissen een verslag van niet-bevinding op, bestemd voor de algemene vergadering van*

<sup>8</sup> In de mate dat het op 31 december 2016 afgesloten boekjaar niet na 17 juni 2016 is aangevangen.

<sup>9</sup> Recente rechtsleer bevestigt deze interpretatie eveneens: C. DENDAUW, “Que de changements pour les réviseurs d’entreprises en ce début d’année 2017...”, *Editorial R.G.F.C.P.* 2017, 1-3.



*aandeelhouders en gericht aan het bestuursorgaan, voor zover zij niet in staat zijn om de termijnen na te leven die in onderhavig Wetboek zijn voorgeschreven in verband met de terbeschikkingstelling van hun verslag van commissaris.”*

Deze bepaling lijkt niet gedekt te zijn door voormelde verklaring van de Minister en is dan ook van toepassing sinds 31 december 2016.

Het verslag van niet-bevinding, opgesteld ter attentie van de algemene vergadering en gericht aan het bestuursorgaan, kan als volgt luiden<sup>10</sup>: *“In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van uw vennootschap, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris.*

*Op datum van dit verslag, gericht aan het bestuursorgaan, hebben wij de jaarrekening zoals vastgesteld door het bestuursorgaan nog niet ontvangen en zijn wij bijgevolg in de onmogelijkheid ons commissarisverslag op te stellen en de termijnen na te leven die in het Wetboek van vennootschappen zijn voorgeschreven in verband met de terbeschikkingstelling ervan.*

*Wij hebben het bestuursorgaan herinnerd aan de wettelijke verplichting om u de stukken mede te delen binnen de door de statuten en het Wetboek van vennootschappen vastgestelde termijnen.”*

Het verslag van niet-bevinding dient niet te worden neergelegd, met uitzondering van de latere vermelding in het commissarisverslag, omdat het niet kan worden beschouwd als gelijkwaardig aan het verslag bedoeld in artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen. Artikel 100, 4<sup>o</sup> van het Wetboek van vennootschappen voorziet enkel in de neerlegging van het laatstgenoemd verslag.

Indien de jaarrekening, het jaarverslag, of de andere stukken die het bestuursorgaan aan de commissaris diende te overhandigen overeenkomstig artikel 143, 1<sup>ste</sup> lid, van het Wetboek van vennootschappen, later worden voorgelegd, zal de commissaris een nieuw verslag opstellen waarvan de inhoud de voorschriften van artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen zal naleven. De commissaris zal dan in het tweede deel van dit verslag een vermelding opnemen inzake het niet-naleven van de wettelijke en statutaire bepalingen met betrekking tot het bijeenroepen, het houden van de gewone algemene vergadering van aandeelhouders en de daarop betrekking hebbende wettelijke termijnen.

\*\*\*

---

<sup>10</sup> Tekst overgenomen uit Bijlage 7 bij het ontwerp van bijkomende norm (herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISA's, momenteel voorgelegd ter openbare raadpleging.



Instituut van de Bedrijfsrevisoren  
Institut des Réviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal  
Bld E. Jacqmainlaan 135/1, B-1000 Bruxelles/Brussel

Tevens vestigt de Raad uw aandacht op het feit dat de versie van artikel 144 van het Wetboek van vennootschappen dat van toepassing is op het boekjaar 2016, de versie is van 18 december 2015 en niet deze van 7 december 2016. Gemakshalve vindt u in de bijlage een tabel waarbij de twee versies met elkaar worden vergeleken. De versie van 7 december 2016 zal slechts van toepassing zijn op de boekjaren geopend vanaf 17 juni 2016.

Met confraternele groeten,



Thierry DUPONT  
Voorzitter

Bijlage: Artikel 144 W. Venn. – vergelijking tussen de versies van 18-12-2015 en 7-12-2016